

POZDRAVNI GOVOR PREDSEDNICE SED NA SVEČANOSTI OB PRAZNOVANJU TRIDESETLETNICE SED SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ, 17. OKTOBER 2005

Drage kolegice in kolegi – etnologinje in etnologi, članice in člani Slovenskega etnološkega društva, ustanovni člani društva, spoštovana častna člana društva, vse dosedanje predsednice in predsedniki, spoštovane kolegice in kolegi iz zamejstva in tujine ter spoštovana gospa državna sekretarka Ministrstva za kulturo! Vsem vam in vsem drugim navzočim prav prijeten dober večer!

Moderatorica Adela Ramovš. Foto: Alenka Čas, 17. 10. 2005

Ko človek vstopi v trideseto leto svoje starosti, pravimo, da je v zrelih letih. Pravimo, da je pred njim obdobje najplodovitejše ustvarjalnosti in življenjske moči. Marsikateri med nami, ki je že prehodil tri desetletja svoje življenjske poti, se tega obdobja spominja z veseljem v srcu, pa tudi z zavidanjem vsem tistim,

ki v ta leta šele vstopajo. Trideseta, čas izkušenj, ki se nam za vedno vtisnejo v spomin, za mnoge tudi čas prelomnih življenjskih odločitev, usodnih dogodkov in pomembnih usmeritev. Trideseta torej – ko se iz leta v leto namesto vihravih nepremišljenosti kalijo drobne, a večne življenjske modrosti.

Mar je tudi za naše druženje nastopil ta trenutek? Nemara bo tako.

Slovensko etnološko društvo, rojeno 22. oktobra 1975, je dopolnilo tretje desetletje svojega obstoja. Na današnji svečanosti med nami sedijo nekatere ustanovne članice in člani, naše kolegice in kolegi, ki so za mnoge predstavnike mlajših rodov etnologov in etnologinj še vedno stebri slovenske etnologije. Bili so pobudniki združitve Slovenskega etnografskega društva in Etnološkega društva Jugoslavije – podružnice za Slovenijo v novo Slovensko etnološko društvo, ki je bilo na sredo ob 11. uri rojeno pred tremi desetletji v veliki dvorani SAZU v Ljubljani. Na ustanovnem občnem zboru so bili začrtani programski temelji delovanja društva, ki so se v glavnih potezah ohranili vse do danes.

Temelj uspešnega delovanja so bile ves čas, poleg izvršnega odbora, delovne skupine. Njihovo delo je potekalo v skladu s smernicami etnološke vede, društvo je postalo tako rekoč povezovalni člen med vsemi etnološkimi institucijami ter med vsemi slovenskimi etnologinjami in etnologi. V tedanji Jugoslaviji se je povezovalo tudi s sorodnimi društvi iz drugih republik. Od svojega predhodnika Slovenskega etnografskega društva je podedovalo glasilo *Glasnik* in leta 1980 ustanovilo Knjižnico *Glasnika Slovenskega etnološkega društva*. Dejavne članice in člani, ki so tudi sicer krojili teoretična in metodološka vodila stroke, so bili pobudniki večine društvenih projektov, strokovnih in znanstvenih srečanj, tiskanja zbornikov, monografij. O vsem tem smo lahko izčrpn-

no brali v predzadnji dvojni številki *Glasnika*, v kateri so o preteklem društvenem dogajanju spregovorili skoraj vsi dose-danji predsedniki in predsednice. Zato danes ne bom govorila o že večkrat zapisanih zgodovinskih dejstvih in odmevnih društvenih prireditvah, temveč se mi prav v današnjem času in ob tej obletnici zdi pomembnejše spregovoriti o vlogi in pomenu društva za našo etnološko srenjo. To pa je neizbežno povezano z nostalgijo po študentskih letih.

Spominjam se, da smo imeli študenti slabih pet let po ustanovitvi društva, ko sem kot študentka Pedagoško znanstvene enote za etnologijo FF tudi sama postala njegova članica, pomembno vlogo pri udejanjanju društvenih akcij. Hoteli smo biti »zraven«, prisostvovati burnim strokovnim etnološkim večerom o ljudskem na »Wolfovi« ali na Inštitutu za slovensko narodopisje, v društvu smo se učili etnologije na debatnih etnoloških večerih pri »Mraku«, sodelovali smo pri pošiljanju *Glasnika*, ki smo ga v premajhni oddelčni knjižnici pakirali v kuverte in kupe glasil s kolesi ali peš nosili na ljubljansko glavno pošto. Za to delo smo bili nagrajani s številkami glasila ali z udeležbo na srečanjih drugih jugoslovanskih etnoloških društev. Tedaj smo se družili z vsemi tistimi, ki so društvo ustanovili in prav od njih smo za svoje naivno in iskreno zanimanje dobili prva priznanja v obliki objav svojih prvih etnoloških poskusov v *Glasniku*. Za nas je bilo društvo prostor enakopravnega druženja s pomembnimi ustvarjalci tedanje etnološke znanosti na Slovenskem. Bil je čas velikega zagona, konstruktivnih nasprotovanj in dokazovanj, čas entuziazma in mladostne zagnanosti. Prepletenost društvenega delovanja z delovanjem etnoloških ustanov, še zlasti z Oddelkom za etnologijo, kjer je društvo vse do konca devetdesetih let imelo tudi svoj sedež, je bilo nemalokdaj neločljivo. V takem vzdušju so minila osemdeseta leta, zagotovo ena najplodovitejših v zgodovini slovenske etnologije. Medsebojna povezanost članstva društva je temeljila na kolektivnem duhu, na pripadnosti in povezanosti etnološkega podmladka s starejšimi kolegi.

Ta navidez samozadostna drža društva je prerasla svoje okvire v prvi polovici devetdesetih let. Društveno delovanje je tedaj v sklopu večerov v Cankarjevem domu postalo prepoznavno tudi v širši slovenski javnosti, a tako uspešno žal le za krajši čas: po dvajsetletnici SED leta 1995, obeleženi s simpozijem *Razvoj slovenske etnologije od Štreklja in Murka do sodobnih etnoloških prizadevanj*, je v etnologiji, kakor tudi v društvenem življenju, zavel nov veter, ki je prevetрил naša dotedanja etnološka metodološka izhodišča in predmet našega raziskovanja vsakdanjega življenja. To je bilo hkrati obdobje, ko smo se znašli v novih družbenih razmerah, mnogo bolj naklonjenih individualizmu. In kot zahteva vsak evolucijski proces, so na prizorišče dogajanja stopile nove generacije z novimi pogledi, med drugim tudi na delovanje društva, kar je v končni fazi postopoma vneslo v društveno dogajanje, še zlasti v drugi polovici devetdesetih let, navidezno umirjenost in ustaljenost aktivnosti. Le *Glasnik* je, podobno kot druga etnološka periodika, za krajši čas postal prizorišče soočanja kolegov z različnimi pogledi na etnologijo in kulturno antropologijo. V tem času, kot se zdi, je društvo svojo pozornost namenjalo delovanju etnologov in etnologinj v zamejstvu, s pridobitvijo

Dvorana v nadstropju Slovenskega etnografskega muzeja, v ospredju od leve proti desni Bojana Rogelj Škafar, dr. Jelka Pirkovič, dr. Breda Čebulj Sajko in doc. dr. Aleš Gačnik.
Foto: Alenka Čas, 17. 10. 2005

Slavnostna govornica, državna sekretarka na Ministrstvu za kulturo RS, dr. Jelka Pirkovič, je prejela »društveno« številko *Glasnika SED 45/1, 2*. Foto: Alenka Čas, 17. 10. 2005

Častna člana SED, dr. Milko Matičetov in prof. dr. Slavko Kremenšek, s prvo predsednico SED dr. Dušo Krnel - Umek.
Foto: Alenka Čas, 17. 10. 2005

Dr. Marko Terseglav se je pogovarjal z nekaterimi ustanovnimi člani SED. Foto: Alenka Čas, 17. 10. 2005

prostora v novi upravni stavbi Slovenskega etnografskega muzeja pa se je intenzivneje povežalo z muzealci in se na ta način nehote odmaknilo od nekaterih etnoloških ustanov, med njimi tudi od Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo in hkrati od večine študentske populacije.

Z nastopom tretjega tisočletja ter novega načina programskega in projektne financiranja društva s strani svojega zvestega financerja Ministrstva za kulturo smo ponovno stopili na pot širšega delovanja, tako po vsebini kot tematiki. Zaradi tega je bil naš prvi cilj v novem mandatnem obdobju povezovanje, in sicer povezovanje v različnih smereh: medgeneracijsko – predvsem povezava s študenti, medsebojno – znotraj članstva društva ter znotraj etnološke sfere, znotraj celotnega slovenskega etničnega ozemlja – preko pokrajinskih muzejev in inštitucij v zamejstvu, z ljubitelji etnologije, tako s posamezniki kot z društvi. Nenazadnje v ta namen letos že drugič poleg Murkove nagrade in Murkovega priznanja za izjemne dosežke v slovenski etnologiji podeljujemo tudi Murkovo listino, namenjeno ljubiteljem etnologije. Povezovanje pa smo razširili še na redna srečanja s sorodnimi stanovskimi društvi, kot je Slovensko muzejsko društvo, restavratorsko društvo, konservatorsko društvo ipd. Vse te povezave so že vzpostavljene in kažejo se že prvi pozitivni odmevi in rezultati.

Praznovanje društvenega jubileja pa je namenjeno predvsem medsebojnemu druženju in povezovanju. Druženje kot temeljna potreba človeka je za snovalce trenutnega društvenega pro-

Slavnostno akademijo so popestrile »Cintare«. Foto: Alenka Čas, 17. 10. 2005

grama nadvse prijetna dolžnost, ki jo skušamo vplesti v sleherno naše skupno srečanje. Uspešnost našega delovanja pravzaprav izhaja iz te potrebe. Trud, ki ga vlagamo v vsako naše snidenje, pa najsibo znanstveno, strokovno ali zgolj družabno, je nagrajeno, če je naše druženje prijetno in se ga že vnaprej veselimo. Predvsem iz tega razloga smo za vas pripravili tudi dogajanja med trodnevnim praznovanjem naše obletnice – projekta, ki smo ga poimenovali TrideSED. Z namenom, da bi se želje po poglobljenem in iskrenem medsebojnem sodelovanju slovenskih etnologov in etnologinj uresničile, smo v program našega praznovanja vključili vse osrednje etnološke ustanove v prestolnici (SEM, OEIKA, GNI ZRC SAZU, ISN ZRC SAZU) ter muzeje po Sloveniji (našemu vabilu so se prijazno odzvali kustosi in kustosinje, etnologi in etnologinje v Pokrajinskem muzeju v Celju, v Muzeju novejši zgodovine v Celju, v Trziškem muzeju, Koroškem pokrajinskem muzeju (tu so pripravili delavnice z etnološko vsebino), Posavskem muzeju Brežice, Gorenjskem muzeju, Loškem muzeju, v Muzejih radovljiške občine, v ljubljanskem Mestnem muzeju).

Drage kolegice in kolegi, spoštovani gosti!

Pravzaprav sem vam v tem svojem nagovoru hotela povedati naslednje: Biti član ali članica društva naj nam ne pomeni zgolj cehovske dolžnosti, naj nas trenutki druženja povežejo med seboj, pa čeprav smo si v marsičem različni. Naj društvo ostane še naprej odprto prizorišče različnih pogledov, plodnih strokovnih debat in nadvse prijetnih medsebojnih srečevanj. Naj bo v tem hitečem se vsakdanu čim manj zamujenih priložnosti za naša medsebojna snidenja.

Datum prejema prispevka v uredništvo: 7. 12. 2005